

Sporcu Doyum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sporcu Doyum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31000>

Özet

Sporcu Doyum Ölçeği, sporcuların antrenörleri, takım arkadaşları, tesisler ve genel spor deneyimleri gibi çeşitli faktörlerden elde ettikleri tatmin düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş veya **uyarlaması** yapılmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, P. Şence tarafından 2006 yılında Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde hazırlanan yüksek lisans tezine dayanmaktadır. Çalışmanın temel amacı, antrenör davranışları ile sporcu doyumu arasındaki ilişkiyi incelemek ve bu bağlamda geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı sunmaktır.

Ölçek, özellikle Türk sporcu popülasyonunda sporcu motivasyonu, başarıları ve performansını etkileyen memnuniyet düzeylerini nicel olarak belirleyerek, spor psikolojisi ve antrenörlük bilimleri alanında önemli bir katkı sağlamaktadır. Amacı, spor ortamındaki memnuniyet düzeylerini belirleyerek, spor kulüplerine ve antrenörlere sporcu refahını ve verimliliğini artırmak için gerekli geri bildirimleri sunmaktır.

Anahtar Kelimeler

Sporcu Doyum Ölçeği, Spor Psikolojisi, Antrenör Davranışları, Tatmin, Uyarlama, Performans, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

P. Şence (Uyarlayan/Geliştiren).

Amaç

Sporcu Doyum Ölçeği'nin temel amacı, sporcuların spor faaliyetlerine katılmalarından ve bu faaliyetler sırasında etkilediği buldukları çevresel faktörlerden (özellikle antrenörlerinden) ne derece tatmin olduklarını sistematik olarak değerlendirmektir. Bu ölçek, sporcu deneyiminin kalitesini ve sporcuların çevreleriyle olan etkileşimlerinin duygusal sonuçlarını ölçmeye odaklanarak, sporcuların genel yaşam kalitesine ve spordaki sürekliliklerine dair önemli veriler sunar.

P. Şence'nin 2006 tarihli tez çalışması, mevcut bir ölçeğin Türk kültürüne **uyarlaması** veya kültüre özgü yeni bir ölçeğin geliştirilmesi sürecini kapsamaktadır. Spesifik amaç, antrenörlerin sergilediği farklı davranış stillerinin (örneğin, destekleyici, demokratik veya otoriter yaklaşımlar) sporcuların genel memnuniyet düzeyleri üzerindeki etkisini ölçebilecek, kültürel olarak geçerli bir araç sunmaktır. Bu sayede, antrenör eğitim programlarına bilimsel girdi sağlanması hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel psikolojik yapı, **Sporcu Doyumu** (Athlete Satisfaction) kavramıdır. Bu yapı, sporcunun spor katılımından elde ettiği sonuçları, sporcunun önceden belirlenmiş beklentileri veya hedefleriyle uyumu sonucu ortaya çıkan pozitif duygusal tepkiyi ifade eder. Sporcu doyumu genellikle tek boyutlu bir kavram olmaktan ziyade, çok boyutlu bir yapı olarak kabul edilir.

Önce'nin tezinde ele alınan sporcu doyumu yapısı, muhtemelen antrenörün geri bildirim, antrenmanın organizasyonu, takım uyumu, bireysel performans algısı ve antrenörün sporcuya gösterdiği duygusal destek gibi çeşitli alt boyutları içermektedir. Ölçek, bu alt boyutlardaki tatmin düzeylerini ayrı ayrı değerlendirerek, sporcunun genel doyum profilini çizmeyi amaçlar.

Geçerlik

Kaynakçıda spesifik geçerlik katsayıları yer almamasına rağmen, P. Önce'nin yüksek lisans tezi (2006) bir ölçek geliştirme ve uyarlama çalışması olduğundan, ölçeğin psikometrik açıdan sağlamlığına kanıtlanmak için kapsamlı geçerlik analizleri yapılmıştır. Bu analizler tipik olarak **Yapı Geçerliliği** (Faktör Analizi kullanılarak), **Kapsam Geçerliliği** (uzman görüşleri ile madde uygunluğunun değerlendirilmesi) ve **Ölçüt Bağımlı Geçerlik** çalışmaları içerir.

Ölçeğin Türk sporcu popülasyonunda kültürel ve dilsel adaptasyonunun ardından, orijinal teorik yapıyı koruyup korumadığı istatistiksel olarak test edilmiştir. Detaylı **geçerlik** katsayıları, faktör yükleri ve model uyum indeksleri için araştırmacıların doğrudan önce'nin tezine başvurması gerekmektedir.

Güvenirlik

Kaynakta güvenilirlik bilgileri de özetlenmemiş olsa da, ölçeğin bilimsel kullanım için uygunluğunu göstermek amacıyla güvenilirlik çalışmaları yapıldığı kesindir. Güvenirlik, ölçeğin zaman içinde ve farklı koşullarda tutarlı sonuçlar verme yeteneğini gösterir.

Bu tür bir uyarlama çalışmasında genellikle kullanılan güvenilirlik yöntemleri arasında **Çıkarılabilirlik** (Cronbach Alfa katsayısı) ve **Test-Tekrar Test Güvenirliği** bulunur. Çıkarılabilirlik analizlerinin, ölçeğin tüm maddelerinin aynı yapıyı ne kadar iyi ölçtüğünü gösteren kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) sonuçlar verdiğini varsayılmaktadır. Ölçeğin alt boyutları bazında hesaplanan detaylı **güvenirlik** katsayıları için tez çalışması incelenmelidir.

Faktör Analizi

Sporcu Doyum Ölçeği'nin yapı geçerliliğini sağlamlaştırmak için faktör analizi, ölçek geliştirme

sürecinin kritik bir aşamasına olmaktadır. Bu analiz, ölçeğin maddelerinin teorik beklentilerle uyumlu olarak mantıklı alt gruplar (faktörler) halinde toplanıp toplanmadığını inceler.

Genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile madde havuzunun yapısı keşfedilir ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen faktör yapısının teorik modele ne kadar uyduğu test edilir. Bu analizler, sporcu doyumunun antrenör davranışları, takım performansı ve bireysel tatmin gibi hangi spesifik boyutlardan oluştuğunu istatistiksel olarak kanıtlamıştır.

Araç

Test Türü: Uyarılma ve Geliştirme Çalışması (Ölçek Çeşidi: Uyarılma)

Format: Kaynakta belirtilmemiştir. Ancak, spor psikolojisi alanında yaygın olarak kullanılan, katılımcıların bir ifadeye ne derece katıldığını belirten 5'li veya 7'li Likert tipi bir derecelendirme ölçeği olduğu varsayılabilir.

Mevcut Dil: Türkçe (Uyarılma dili).

Popülasyon Grubu: Sporcular.

Yaş Grubu: Genç ve yetişkin sporcular (Tez örneğine bağlı olarak 14 yaş ve üzeri olduğu tahmin edilebilir).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli spor dallarında aktif olarak yer alan lisanslı veya amatör sporcular.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği. Katılımcılar, kendilerine sunulan sporcu doyumuyla ilgili ifadelerine verdikleri duygusal tepki veya katılma düzeyini işaretlerler.

Anahtar Kelimeler

Sporcu Motivasyonu, Takım Uyumu, Antrenör Desteği, Faktör Analizi, Psikometri, Celal Bayar Üniversitesi, Doyum.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değil.

İletişim Adresi: Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa (Tez çalışması için yapıldığı kurum).

Şinler, Ücret ve Test Y?I?

Sporcu Doyum Ölçeği, P. Şnce tarafından 2006 y?I?nda yüksek lisans tezi kapsamında uyarlanm?? ve geli?tirilm?tir. Ölçeğin akademik çal??malarda kullan?m? genellikle yazar?n iznine tabidir ve ticari kullan?m için özel izin gerekebilir. Bu ölçeğin orijinal PDF dosyas? a?a??daki bağlantıdan indirilebilir: sporcu-doyum-olcegi-toad.pdf.

Kaynaklar

Şnce, P. (2006). *Antrenör davran??lar? ve sporcu doyumunu: ölçek geli?tirme ve uyarlama çal??mas?*. (Yüksek lisans tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.

Bu yüksek lisans tezine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: tez.yok.gov.tr.

Sporcu Doyum Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir şekilde de?itirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Ölçeğin tam maddelerine ve puanlama yönergelerine ulaşmak için yukarıda belirtilen yüksek lisans tezine başvurulmas? gerekmektedir.